

Štev. 25.

Štev. 25.

Štev. 25.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastojni, ali rokopiše se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inseratov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 25.

V Ptuj v nedeljo dne 23. junija 1907.

VIII. letnik.

Hujskanje.

„Napravili ste iz moje hiše jamo morilec...“
Sv. Pismo.

Kakor strupeni zmaj z neštivilnimi glavami, katerem nam pripovedujejo starodavne bajke, — tako se nam dozdeva hujskanje... Povsod povsod škoduje, dela zdražbo, trpljenje, bračomor, — povsod je in nikjer ga ne moreš usmrtiti in premagati... Imel si pohlevnega sina, ki ti je delal v otroški hvalečnosti le veselje; ali temni, nevidni zmaj strupenega hujskanja je nastopil njegovo dušo in tvoj otrok te ne pozna več... Imel si dobro ženo, s katero si radovoljno nosil bremena življenja, ki ti je bila nevstranska soboriteljica in sodelavka; ali temni zmaj klerikalnega hujskanja je odvrnil njeno srce od tebe in vsilil laž med vajini osebi in potrosil seme sovraštva v tvoj hram... Prijatelja si imel, za katerega bi prelil svojo srčno kri, in vendar je izdal tvojo ljubezen vsled tihega hujskanja... Nepramagljiv se nam zdi zmaj klerikalne hujskanje, povsod okuži zrak, povsod uničuje mir in pokoj, — in navajeni smo, da seje hujskanje svoje strupeno seme že tudi raz prižnic in iz ropovednic... Klerikalno hujskanje je postalo grozno, nezno, ubija družinsko in občinsko svetlo, omadežuje cerkev in vero, pljuje na najvrednejše vzore človeštva, — kakor kuga je to hujskanje, kakor strašna bolezen, ki umori v kratkih urah tisočere bitij...

Ali nekaj je, kar bi moralo biti vsakomur sveto! Celo pri divjih narodih v sredini Afrike in Azije se neha sovražstvo ob — odprtem grobu. Ja, še več: celo divja žival čuti veličanstvo smrti in le hijena odpira grobove, da razmesari mrtlice... Vsakdo bi torej mislil, da mora tudi

najbesnejše klerikalno hujskanje ponehati v hipu, ko pogleda človek v smrtnih mukah zadnjič žarke zlatega solnca, ko stopi duša v svetlih

višavah pred večnega sodnika. Vsakdo bi to mislil, — ali ni tako, kajti klerikalno hujskanje in klerikalno sovražstvo ne nehata niti ob odprtem grobu!

Popisali smo slučaje, ko se je od strani brezvestnikov obdelovalo umirajoče starčke zaradi našega lista. Popisali smo slučaje, ko se je zabranilo umirajočemu človeku odvezo zaradi politike. Popisali smo opetovano, da so duhovniki padli tako daleč, da so postali podobni hijenam... V današnji številki pa poročamo o brezsrčni pridigi na Koroškem ob odprti gomili. Povedali smo nadalje že svoj čas slučaj iz Podgorja na Koroškem. Delavcu Resmanu je žena umrla in bila na podgorskem pokopališču pokopana. Resman ni premožen in zato je napravil ženi leseni križ, kakor ga kaže današnja slika. Na križu je bilo v nemškem jeziku sledeče napisano:

Hier ruhet
Antonia Resmann
geb. am 14. Jänner 1876.
gest. am 14. Jänner 1906.
Ruhe in Frieden!
Die ewige Liebe
ist das ewige Leben.
Ruhe sanit teure
Gattin
bis wir uns wiedersehn.

Ta nemški napis je tamošnjega fajmoštra Drunecy tako v oči bodel, da je pustil križ po svojem mežnarju dvakrat iz groba iztrgati...

Tako daleč je prišlo klerikalno hujskanje! Ponatisnili smo to sliko v večni spomin na hujskanje brezverskega političnega duhovništva!

Hujskanje bode delovalo i naprej. Zmaj je nepremagljiv in za vsako odsekano glavo mu jih zraste dvanajst novih. Ali bodimo trdni! Prišel bode tisti sveti Jurij, ki predrè srce tega zmaja, — prišel bode čas rešitve...

Politični pregled.

Državni zbor se je sešel 17. t. m. Velika množica se je zbrala na Francensringu pred polnočjem, raz katerega so plapolale v znamenje novega zasedanja cesarske zastave. Dvorana državne zbornice se je kmalu napolnila. Klerikalci, med njimi dr. Lueger, so bili označeni z belimi nageljčki in so zasedli svoje stare prostore na skrajni levisi. Tudi nemško-narodna zveza in nemški naprednjaki, okinčani s plavicami, so zasedli svoje stare prostore. Čehi so prišli v narodni noči. Socialni demokratje z rdečimi nageljčki so se vsedli v sredi. Poleg njih so sedeli tudi zionisti. Kmalu potem so prišli tudi ministri. Malo po 10. uri je pozvonil ministerski predsednik pl. Beck in povabil najstarejšega poslanca dr. Funke, da otvori sejo. Dr. Funke je pozdravil poslance in dejal: „Pozdravljam zbornico splošno in ednake volilne pravice, ki ima nalogo, da postane resnično zbornica ljudstva“. Omenil je pomen splošne volilne pravice in izrazil nado, da bo zbornica svojo dolžnost storila. Končno je omenil delo našega cesarja in zaklical trikratni „Hoch“ na cesarja. Poslanci so vstali in isto zaklicali. Češki poslanec Fresl je napravil medklic, zakaj dr. Funke češko ne govori. Kakor se vidi, je prišlo že nekaj fantičov v zbornico, ki bodo neumnosti nganjali! Starostni predsednik je poklical nato 8 najmlajših poslancev kot zapisnikarje.

Potem so napravili poslanci vsak v svojem materinem jeziku obljubo. Ob 1/11. uri je bila seja končana. V sredo ob 12. uri je imel cesar prestolni govor v „Hofburgu“, v četrtek pa se je vršila druga seja, ki je izvolila predsednike. O tem poročamo prihodnjč.

Zopet vojaški umor! Soc. dem. poslanec Tomašek je dobil te dni iz Welsa grozno pismo. Pisal mu je dragonec Joh. Wallisch, da si hoče vzeti življenje, ker ne more več živeti v takem zatiranju. Mož je pisal m. dr.: „Ustreliti se hočem. Oficirji me mučijo, najbolj pa stražmojstri, ki nas psujejo pse, svinje itd. Pretepavajo me“... itd. Poslanec je šel hitro k vojnemu ministru, da bi se dragonca morda še rešilo. Ali bilo je že prepozno, kajti iz Welsa je prišlo poročilo, da je mož mrtev. Radovedni smo, kaj bode preizkava dognala.

Davki v Avstriji. Za leto 1907 so znašali direktni davki 843 milijonov 385.400 kron in se razdelijo tako-le:

Zganje	K 87,000 000
Denat. zganje	„ 750 000
Pivo	„ 77,600 000
Sladkor	„ 121,950 000
Petrolej	„ 19,900 000
Vino	„ 12,370 000
Meso in klalna živina	„ 16,100 000 itd.

K temu pride še čez 123 milijonov za kolnino, čez 49 milijonov za koleke, čez 108 mili-

jonov za druge pristojbine itd. Na loteriji dobi država čez 12 milijonov, na soli čez 34 in na tobaku čez 137 milijonov. Na vsako osebo prebivalstva pripada od teh indirektnih (posrednih) davkov 31³/₄ kron. — Direktni davki, katere plačujejo večinoma kmetje in obrtniki, pa so znašali l. 1907. sledeče svote:

Zemljiški davek	K 53,700.000
Davek na poslopja	„ 95,021.500
Splošni obrtni davek	„ 36,221.500
Havzirski davek	„ 198.000
Obrtni davek javnih podjetij	„ 53,970.000
Davek na rente	„ 8.978.000
Osebnih dohodninskih davkov	„ 58,870.000

itd. Za leto 1907 znaša le državni davek 1.152 milijonov in sicer 26³/₄% direktnih in 73¹/₄% indirektnih davkov. Človek se mora vprašati: Kako se porabi te velikanske svote? Za vojaščino plačujemo skoraj 400 milijonov kron. Državni dolg znaša 9.000 milijonov in plačujemo zanj le obresti čez 390 milijonov. Polovico vseh davkov se porabi torej za vojaščino in državni dolg. Za razne penzije se porabi 96 milijonov. Kako se davki razdelijo na blago, kažejo sledeče številke:

Pri 1 kili mesa plačujemo davka	2—5 v
„ 1 „ sladkorja	„ 38 „
„ 1 „ kave	„ 95 „
„ 1 „ soli	„ 22 „
„ 1 „ popra	„ 60 „

Pri 1 kili cimeta plačujemo davka	100 v
„ 1 litru petroleja „	24 „
„ 1 „ pive „	8 „
„ 1 „ vina „	6 „
„ 1 „ žganja „	36 „
„ 1 kubi-smodki „	6 „
„ 1 šport-cigareti „	1 „
„ 1 zavozu tobaka „	5 „

Objavili smo te številke, da dobijo naši čitatelji pravi pojem o davkarstvu in da izprevidijo nujno potrebo zdravega gospodarskega dela!

Konec vremenskega streljanja. Poljedelsko ministerstvo je ostavilo podporo za vremensko streljanje. S tem je znanstveno dokazano, da nima vremensko streljanje nikakoršnega pomena. Že na mednarodnem kongresu l. 1902 niso mogli ničesar poročati, kar bi govorilo za streljanje. Vkljub temu so uresničili v Slov. Bistrici postajo za vremensko streljanje, katero je nadzoroval učenjak profesor Prohaska. Ali Prohaska je moral poročati, da nima streljanje nobene koristi. Do istega zaključka je prišel italijanski profesor Blaserna. Tako smo danes lahko tega prepričanja, da je denar ki se ga porabi za vremensko streljanje, naravnost skozi okno vržen.

Nemška kmetijska stranka se je združila z nemško ljudsko stranko. V svojem programu pravi m. dr.: Pri ureditvi trgovskih razmer in davčnih preosnov naj ima domače kmetijstvo prvo besedo. Poleg tega treba uresničiti starostno preskrbo kmetijskih poslov, uredbe proti zadolženju posestev, saniranje deželnih in občinskih financ, zmanjšanje kmetijskih davkov, znižanje vojaške dobe itd.

Poslanci po stanovih. V stari državni zbornici so imeli graščaki in veleposestniki 102 sedežev, zdaj jih imajo pa le še 22. Nasprotno imajo zdaj mali gospodarji in ekonomski 110 sedežev (preje 46). V novi državni zbornici sedi zdaj 60 advokatov (v stari 63), nadalje 45 duhovnikov (preje le 23), javnih uslužbencev 42, privatnih uradnikov 45, profesorjev 43, pisateljev in redaktorjev 46, fabrikantov 7, inženjerjev 3, obrtnikov 21, delavcev 7 itd. Koliko je med temi poslanci — postopačev, to izvemmo šele pozneje . . .

Novi planinski vojaki. „Salzburger Volksblatt“ poroča, da se uresniči v Avstriji 800 mož broječi kôr obmejnih planinskih vojakov. Ta kôr bodo imel nalogo, stražiti italijanske meje in bode obstal iz samih podčastnikov ter podložen naravnost vojnemu ministerstvu.

Krvava Rusija. Na Ruskem se pripravljajo iz novega resni dogodki. Te dni je prišel minister Stolypin v zbornico (dumo) in izjavil, da je prišla policija veliki zaroti proti carju in državi na sled. Voditelji te zarote, kateri pripada tudi mnogo vojakov, so socialno-demokratski državni poslanci. Zato je zahteval Stolypin, da izroči duma takoj vse soc.-demokratske poslance policiji. Zbornica je zahtevala en dan časa, da pregleda akte. Ali medtem je že prišel carjev ukaz, da je duma razpuščena in da se vršijo nove volitve na podlagi nove volilne pravice dné 1. septembra. Vso mesto Peterburg je zasedeno z vojaščino. Zaprlo se je že nad 700 oseb. Iz vsega je razvidno, da hoče vlada krvavega carja zopet z enim udarcem vse uničiti, kar je pridobilo rusko ljudstvo v 3 letih boja. Vlada je iskala le povod, da bi zategnila ljudstvu zajanko okoli vratu. In tako bode zopet napočil boj, potoki krvi bodo tekli, revolver in vislice postaneeta znamenje ruske kulture . . .

Somišljeniki!

Novo polletje prične in obračamo se do naročnikov s prošnjo, naj ponovijo naročnino.

Naš list nima podpor iz bogatih farovških blagajen, — nima podpor od oderuških prvaških dohtarjev, — naš list je odvisen edino od svojih prijateljev in naročnikov.

Zato pa naš „Štajerc“ tudi ni odvisen ne od politikujočih duhovnov ne od prvaških dohtarjev, ne na zgoraj in ne na sprodaj!

Neodvisni

smo in neodvisni hočemo delati i zanaprej!

„Štajerc“

je odkritosrčen list, katerega program je boj proti klerikalizmu in prvaški gonji ter delo za gospodarsko zboljšanje!

Opozarjamo torej zaostale naročnike, naj poravnajo svojo naročnino. „Štajerc“ stane za Avstrijo in Ogrsko celo leto 3 krome, za Nemčijo 5kron in za Ameriko ter drugo inozemstvo 6 kron!

Delajte za svoj list,

naročajte, razširjajte, priporočajte „Štajerca“! Vsaka gostilna, kjer zahajajo naprednjaki, mora biti naročena na naš list.

Vsi na delo za „Štajerca“!

Upravništvo in uredništvo.

Dopisi.

Iz Novocerkve. Našem župniku, dekanu, kanoniku, doktorju bogoslovja, Lorencu Gregorecu priporočamo mi farani s tem najtoplejšje, naj že vendar enkrat s to hudobno, grdo, cerkev pogubonosno politiko na svetem mestu konec napravi; ako pa on svojega jezika ne bode brzdal, potem pa naj ve, da pride cela njegova črna politična preteklost na svitli dan, potem smemo vse staviti, da bo rad obmolknil. Zadnjo nedeljo nas je dolžil, da mi zaradi Roblekovne izvolitve za razvezitev zakona delujemo. Ta predrznost že vse meje presega. Razvezitev zakona je sicer že v mnogih kulturnih državah upeljana, in se povsod dobro obnese, ker se le isti zakonski ljudje postavno ločijo, ki se nikakor ne morejo razumeti in v miru in ljubezni med seboj živeti, kar se pa prav redko zgodi. Zato se v tistih državah ne nahajajo moritve med zakonskimi, kakor žalibože pri nas na Avstrijskem. Ali ne beremo vsako leto v obravnava celjske in mariborske okrožne sodnije, da je mož ženo, ali pa žena moža umorila? Taki vnebojijoči zločini bi izostali, ako bi se poprej ločili, in njih otroci bi ne bili pohujšani in pokvarjeni, kateri so potem za se in za druge kot hudodelniki velika nesreča. V ta dokaz naj sedaj naš zvit Lovro svoj nos porine, potem pa jezik za zobel — Dalej pravi, kdor duhovnike kot namestnike božje črti, ta samega Boga zaničuje. Na to vprašamo, ali se duhovniki nikjer ne pregrešijo?! Mora pa to vse tiho in zakrito ostati?! Ali se njih laži, obrekovanja, zapeljivosti, tatvine, goljufije, (na Moravskem celi milijon), ne smejo omeniti in razglasiti?! Taki ljudje so zgrabljeni volkovi v ovčji obleki. — Dalej trdi, kdor duhovnike ne spoštuje, ne bo nikdar srečen, nikdar zveličan! Ali Vi g. doktorček, res mislite, da smo mi sami „revčki neumneži“, kakor ste nas na shodu imeovali? Po vašem gre samo duhovnikom vsa čast in spoštovanje, vsi drugi smo ničle in smeti! Ali res menite, da smo še vedno v tistem nesrečnem srednjoveškem času, ko je bil duhovnik, četudi skoro nič učen, kakor sam Bog, vsak neduhoven pa kot sužen in živina? Zani grešnik niti ni smel v cerkev iti, ampak je moral zunaj cerkve klečati in se celo na trebuh vreči, kakor tudi pred duhovniki in kralji. Mari mislite, da Vas bodemo na rokah nosili? Ali stori duhovnik kaj brez plače? Na Dunaji nečejo duhovski poslanci o štoli in o poljedelstvu skoro ničesar vedeti. Duhovnik je sicer 12 let študiral, pa neizrečeno malo jih je, kateri potem svojo cerkveno učenost nadaljujejo in po svojem poklicu živijo, ampak rajši z vdanimi dekleti teatre igrajo, da tamkaj priložnost najdejo, na prižnici pa sv. Evangelij v kot in politiko sem! Oni hočejo po starodavnem kopitu še vedno naprej zapovedovati, gospodariti, kmet pa naj dela, molči in plačuje! To si zapomnite, gospod dohtar, in pridigovali boste drugače! Sicer pa še enkrat: ne dražite nas, ker bi lahko kaj drugega izvedeli.

Brežice na Savi. Znano je, da so delovali na izvolitev dr. Benkoviča farji in farčki, organisti in mežnarji z vsemi žegnanimi in nežegnanimi sredstvi, po dnevi in po noči. Manj znano pa je, da so tudi pripadnice lepega spola z deviško čisto preteklostjo v tem oziru delovale. K znamenitemu shodu v Kapele sta se peljali tudi dve precej težki dami iz Brežic. No, shod sicer ni imel zaželjenega uspeha, ali dami sta imeli vsaj upanje, da bode Ivan hvaležen,

ker sta se zanj tako potrudili in da se bo morda le vjel na zanjke lepe Micike. Take dam imajo žalibog možje, ki peljejo življenje troter ko bi imeli njih možje hlače, zapeli bi pa drugo pesen . . .

St. Rupret. Župnik Mojziček vendar ni angelček, kakor se dela. Le poslušaj, drag „Štajerc!“ Ti si našel v novejšem času pri nje veliko milost. Prejšnje čase Te je sovražil iz svoje duše, kar dokaže lahko nekdanji Tvoj naročnik iz Trobendola, katerega je obdelaval v vse načine tako dolgo, dokler Te ni opustil. Žal Ti ni treba biti, namesto onega enega si dobil druga dva naročnika. Da pa Te prepriča da živiš sedaj res veliko milost pri župniku vedi da Te je nesel pred kratkem zoper pise iz urada okr. poštne nabiralnice v kranjski Oblaku ter Te tam pivcem in nepivcem razlagal. Sedaj menda ne bo več hud na Trobence, ko še njemu tako zelo ugajaš, da bere sam in to še celo pred množico ljudi. Namesto pridig v cerkvi bi Te bil mogoče začitati, a smola je smola. Poštni komisar, ki je pred kratkem pri njem kot voditelju okr. poštne nabiralnice mudil, mu je povedal, da sme le tiste časopise iz urada nositi in čitati, na katere je on naročen in ne tudi tistih, na katere so drugi naročeni. Ker je obljubil (kako majhni šolarčki v šoli), da se bo v tem in še nekaterih drugih ozirih poboljšal. Tebe ima vendar zelo rad, dobiš v kratkem od njega naročbo (z naročnino seveda), ako se to še zgodi. (?) Še o njegovi nedolžnosti in miloljubnosti zvedi nekaj: „Razupit je kot hujšaki. To pa su silno boli. Na binkoštno nedeljo rekel zaradi tega v cerkvi iz prižnice (pridigo takrat seveda radi svoje nevarne bolezni ni mogel), da se je imel sam do tedaj za najpoboljšnjega človeka in da dokaže, kako miloljuben je, je učil koj pri tej priliki tudi svoje farane miloljubnosti s tem, da jim je svetovskega vsakega, ki bi zoper Bankoviča agitiral, posebej pa ptujce odstraniti. Ta lep nauk miloljubnosti se je glasil z besedami. „Odstranite jih, če ne bo beseda pomagala, pa drugače.“ G. župnik razloži „Štajercem“ bralcem, kaj ste mislili povedati z besedo „drugače.“ Da s tem nisi mislil hujškati, vemo; saj bi itak smrtno pregrešil, kdor bi o Vas kaj takega mislil. Kaj sta mu mežnar in organist pri sru se pa pokaže, če se premislijo njegove besede s katero ju je priporočil faranom za tisti čas, ko bode po zbiru prišla. Rekel je pred kratkem v cerkvi zbranemu ljudstvu: „Dva mežnarja imam, pa nimam hostij dosti za obhajance, cerkev tudi ni bila večerj (v soboto) pometena, le zapornite si jih, kadar prideta po zbiru.“ Siromati tako odjeda pičlo skorjo kruha, njemu, ki imamo mastno plačo pa nikdar dosti ni; pobira v kar mu le na misel pride, še celo krmo, čeravno ne redi niti repa in čeravno ima sam lepo sevljišče, katero pa vsako leto v najem da. Kak miloljuben je ta župnik, o temu bi pa lahko učiteljstvo njegove fare lepo pesenco zapeli. Torej, dragi fajmošter, poboljšaj se resnično, dobro bode!

Črna vas v Smartno pri Slovenj-gradcu. predzadnji „Slovenski junji“ se nekdo nocoj dela, kak lepo in veselo je bilo na Telovo pri nas. Svetile so pri maši in pri procesiji „Mama device“, same „sauber“ dekleta. Nekaj teh deklet je negodnih šolaric, večina pa jih že težko bode da bi prišel kak ženin in jim prižgal njih številke, pa sirote čakajo zastonj, ker jih zanefantje ne marajo; ostale po so zarjavele dete z zakajenimi laternami, katerim je davno zmanjkalo olja in nimajo na tem srečni več pričakovati. Samo fajmošter še jih „ma“, da mu včas posvetijo, kadar se mu ta dela pred očmi. — Svetili so tudi možje, možakarji z belimi rokavicami, dolgimi nosi in debelimi bakljami; sami „fein mojstri“, naši trije „pürgermojstri“, „cekmojstri“ in mestri podrepaniki, pod komando mojstra Jakoba, kateri je pri zadnji volitvi letal s svojim „matšajnom“ in raztrganim cekarom okoli popal plakate in letake, kjer je bilo le kolikor praznega prostora. Ti junaki se bahajo, da so 2 krat ali 3 krat na leto vtakniti svoje roke v bele fardoške rokavice ter fajmoštru na belem dnevu svetiti za hrbtno s pleknimi bakljami. Mi sicer pozdravljamo vsako cerkveno